

Abstrakt

Východiska: Poměrně novým trendem, který v posledních letech získává na popularitě, je zahřívání tabák, který se na českém trhu objevuje od roku 2017. Přestože počet uživatelů zahřívání tabákových výrobků v ČR stoupá, je tento fenomén stále poměrně málo zmapován. Je také velmi málo informací o genderových specifikách užívání zahřívání tabáku. Proto se tato studie zaměřuje na mapování a popis vzorců užívání zahřívání tabákových výrobků u žen, které přešly z užívání klasických cigaret na zahřívání tabák.

Cíle: Hlavním cílem výzkumu bylo zmapovat vzorce užívání zahřívání tabákových výrobků u vybraných žen v dospělé populaci uživatelů tabáku v ČR. Dílčími cíli bylo popsat charakter užívání zahřívání tabákových výrobků. Zjistit, co motivovalo uživatelky k přechodu na zahřívání tabákové výrobky. A jaké jsou typické situace, kdy ženy zařízení používají.

Výzkumný soubor: Výzkumný vzorek byl vybrán metodou prostého záměrného (účelového) výběru, zkombinován s metodou sněhové koule. Výsledný výběrový soubor tvořilo 7 respondentek. Věkový průměr činil 25,7 let (nejmladší 21 let a nejstarší 34 let).

Metody: Výzkum byl proveden kvalitativní metodou. Data byla sbírána metodou polostrukturovaného rozhovoru. Rozhovory s respondentkami byly fixovány audiozáznamem. K zachycení sociodemografických údajů a základních informací o užívání tabákových výrobků sloužil záznamový arch k vyplnění. Bylo využito plné (doslovné) transkripce s tzv. redukcí prvního řádu. Pro analýzu dat bylo zvoleno použití tematické analýzy. Výsledky byly tvořeny na základě analyzovaných tematických okruhů a interpretovány dle výzkumných otázek.

Výsledky: Mezi respondentkami převažuje užívání zařízení IQOS. Na druhém místě je zařízení Glo. Motivace k přechodu na užívání zahřívání tabáku se nejčastěji ukazuje absence zápachu cigaretového kouře. Specifikem je užívání mentolových variant tabákových náplní. Časté situace, kdy respondentky zařízení užívají jsou venku a v práci. Respondentky se setkávají s propagací a reklamou na zahřívání tabák. Spíše nevyužívají benefitů a doplňků k zařízení.

Závěr: Jedná se o jednu z prvních kvalitativních studií zaměřených na vzorce užívání zahřívání tabákových výrobků u žen. Byly zmapovány a popsány vzorce užívání zahřívání tabáku IQOS a Glo ve vybraném souboru žen ve věku mladé dospělosti v ČR. Práce může sloužit pro seznámení se s problematikou zahřívání tabáku u žen a sloužit jako podklad pro další studie s touto tematikou.

Klíčová slova: tabák, zahřívání tabákové výrobky, vzorce užívání, závislost, ženy